

Parturi-kampaamo- ja kauneushoitopalvelut

PARTURI-KAMPAAMO- JA KAUNEUDENHOITOPALVELUT

Hyvinvoinnin kasvun ohella on kansainvälinen hoitamis- ja hoidattamiskulttuuri levinnyt Suomeen. Tämä on lisännyt ihmisten tietoisuutta oman ulkoisen olemuksen, hiusten ja ihon osuudesta omaan hyvinvointiin. Suuntaus kauneudenhoitopalveluiden jatkuvaan kysynnän kasvuun tulee säilymään tulevaisuudessa.

Vuosittain valmistuu vajaa 1 000 hiusalan ammattilaista, jotka ovat työllistyneet melko hyvin.¹ Hiusalalla on jopa ajoittain ollut työvoimapulaa. Kosmetologeja ja maskeeraajia valmistuu vuosittain hieman vähemmän, noin 300–400. Kosmetologien koulutuspaikkoja on viime vuosina lisätty runsaasti ja vaikka kosmetologien työllisyystilanne on ollut melko hyvä viime vuosina, eivät kaikki valmistuneet työllisty oman alan tehtäviin. Tilanne tulee todennäköisesti säilymään samanlaisena tulevaisuudessa.

Kauneudenhoitoalan ammattilaisista kosmetologit tekevät kosmetologisen hoitotyön lisäksi töitä alan myynti-, markkinointi- ja myyninedistämistehtävissä, tuote-esittelijöinä, kouluttajina, ammattiopettajina tai neuvontatehtävissä. Kosmetologisen hoitolan tiloille on asetettu vaatimuksia, jotka vähentävät kosmetologien työskentelyä ns. kotivastaanotolla. Nämä vaatimukset myös aiheuttavat sen, että hoitolan perustamiskustannukset ovat varsin korkeat, noin 16 000–25 000 euroa. Korkeiden aloituskustannusten vuoksi moni työllistääkin itsensä ns. vuokrapaikalla, jossa hän vuokraa itsellensä työtilaa ja laitteita.

Hiusalalla toimivat yrittäjät tekevät kosmetologien tavoin perustyönsä lisäksi myynti-, markkinointi- ja myyninedistämistehtäviä ja tuote-esittelyitä. Kosmetologeista poiketen parturi-kampaajat tekevät usein töitä kotona tai kotikäyntejä.

Maskeeraajat, joiden ammattiala on kohtuullisen nuori, toimivat pääasiassa freelancereina ja yrittäjinä. Työtehtäviin kuuluu mm. erilaisten korjaavien tai kaunistavien maskeerausten sekä roolimaskerausten suunnittelu ja toteutus. Mediateollisuuden kasvun myötä tulee maskeeraajien työkenttä laajenemaan ja työtilaisuuksien määrä lisääntymään.²

Kauneudenhoitoalaa koskevaan vuoden 2009 opintouudistukseen on sisällytetty pakolliset yrittäjyysopinnot, koska kauneudenhoitoalalla toimitaan pääsääntöisesti yrittäjänä. Työvoiman palkkaaminen ei ole kovin yleistä ja siten yrittäjät toimivat yleensä joko yksin tai yhdessä muiden yrittäjien kanssa. Alan palkkakehityksen vuoksi yrittäjyys kannattaa palkkatyötä enemmän. Välimuotona näille kahdelle ääripäälle on sopimusyrittäjyys eli ns. vuokratuoliyrittäjyys, joka on yleistynyt 2000-luvulla. Syynä tähän lienee se, että suurimpiin kasvukeskuksiin on avattu kansainvälisiin parturiketjuihin kuuluvia liikkeitä. Varsinkin vastavalmistuneilla on suurempi halu toimia samassa tilassa yhdessä kollegoidensa kanssa.

Harmaa talous parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoaloilla

Kuten muillakin työvoimavaltaisilla aloilla, on parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalalla suuri riski harmaan talouden toimintaan. Sekä parturi-kampaamo- että kauneudenhoitoalalla tulot tulevat pääsääntöisesti yksityishenkilöiltä, jotka eivät tarvitse kuitteja verovähennyksiään tai kirjanpitoaan varten. Molemmat toimialat kuuluvat myös ns. käteistöimialoihin, joilla yksityishenkilöt maksavat palveluistaan käteisellä rahalla. Verohallinto ei saa kerättyä vertailutietoa yksityishenkilöiltä yritysten tulojen oikeellisuuden arviointia varten.

Aiemmissa tutkimuksissa on alan harmaan talouden osuudeksi arvioitu 20–25 prosenttia³. Jonkin verran harmaan talouden osuutta on voitu arvioida yksityishenkilöille tehtyjen kulutustottumuskyselyjen⁴ perusteella. Saatuja tietoja on verrattu alan yritysten ilmoittamiin liikevaihtoihin. Laskennallinen ero näiden kahden tiedon välillä on vaihdellut 10 ja 27,5 prosentin välillä.

¹ Työvoiman tarve ja osaamisvaatimukset sosiaali- ja terveysalalla sekä hiusalalla, s. 18.

² Työ- ja elinkeinotoimisto.

³ Ks. Lith 1998 sekä Hirvonen et al. 2010

⁴ Tilastokeskus on tehnyt kyselyn vuonna 2006 ja seuraava kysely on tarkoitus tehdä vuoden 2012 aikana. Lisätietoja <http://www.stat.fi/til/ktutk/index.html>

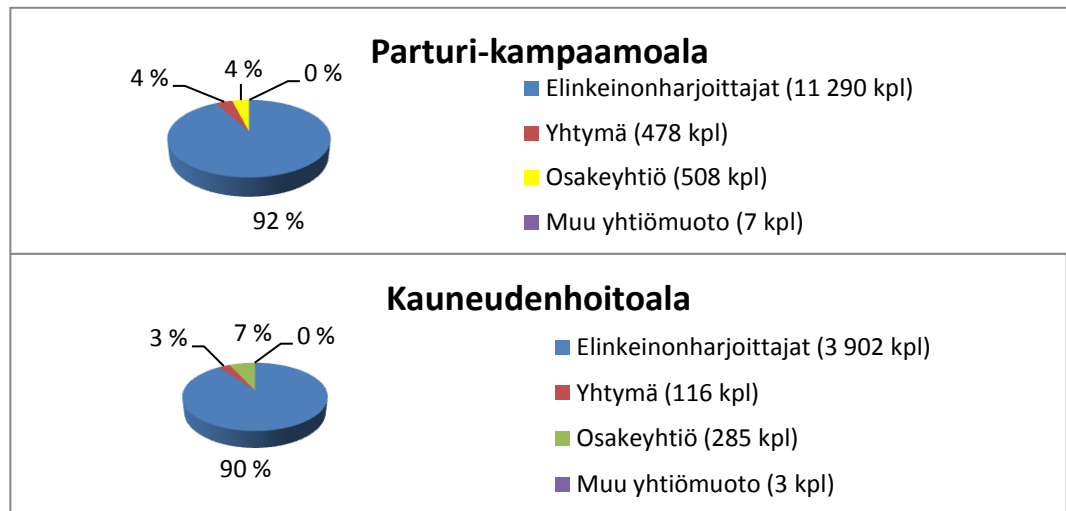
Parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalan yritysten rekisteritiedot

Helmikuussa 2012 oli Verohallinnon rekisteröintiaseman mukaisia toimivia parturi-kampaamoja 12 283 ja toimivia kauneudenhoitoalan yrityksiä 4 306. Yhteensä ko. toimialoilla oli 16 589 toimivaa yritystä.

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalan yritykset edustavat viittä prosenttia Suomessa toimivista yrityksistä⁵. Tosin Tilastokeskuksen yritysmääritelmän mukaan yrityksen on tullut työllistää enemmän kuin puoli työntekijää tarkasteluvuonna, jotta se on tilastoitu yritysrekisteriin⁶. Siten suurin osa parturi-kampaamoista ja kauneudenhoitoyrityksistä jää pienyrityksinä tilaston ulkopuolelle.

Parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalan yrityksistä suurin osa (yli 90 prosenttia) on pienyrityksiä, eli joko ammatinharjoittajien tai yksityisten elinkeinonharjoittajien yrityksiä. Työnantajia (säännöllisesti tai satunnaisesti palkkaa maksavia) on molemmilla toimialoilla vain kahdeksan prosenttia toimivista yrityksistä. Parturi-kampaamoista vain 930 työllistää ulkopuolisia henkilöitä ja kauneudenhoitoalalla vain 329.

Kaavio 1. Jakauma yritysmuodoittain parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalalla.

Toimialojen yritysten toimintatietoja

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan vuonna 2010 Suomessa toimivien yritysten henkilöstön määrä oli yhteensä 1 444 000 ja liikevaihtoa kertyi näille yrityksille yhteensä 358,9 miljardia euroa.⁷ Kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelujen osuus yritysten henkilöstöstä on 0,1 prosenttia (1 800 palkansaajaa) ja liikevaihdosta 0,2 prosenttia (631 307 369 euroa).

Parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitopalveluita tarjoavista yrityksistä vain noin viisi prosenttia on osakeyhtiöitä. Silti näiden yhtiöiden liikevaihto on 20 prosenttia ko. toimialojen liikevaihdosta. Tilinpäätöstietojen (ks. taulukko 1) valossa näyttäisi kuitenkin siltä, että elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden eli yhtymien liiketoiminta on ollut kannattavampaa kuin osakeyhtiöiden.

⁵ Vuonna 2010 ko. rekisterissä oli kaikkiaan 318 951 yritystä. Ks. tarkemmin Tilastokeskus: Yritysrekisterin vuositilasto, http://www.stat.fi/til/syr/2010/syr_2010_2011-11-25_tie_001_fi.html, 28.2.2012.

⁶ <http://tilastokeskus.fi/meta/til/syr.html>, 3.3.2012.

⁷ Tilastokeskus: Yritysrekisterin vuositilasto, http://www.stat.fi/til/syr/2010/syr_2010_2011-11-25_tie_001_fi.html, 28.2.2012

Taulukko 1. Toimialojen tilinpäätöstietoja verovuodelta 2010 (lähde: Verohallinto 2/2012).

	Elinkeinonharjoittaja	Yhtymä	Osaakeyhtiö	Muut	Kaikki yhteensä
Liikevaihto	441 087 295	57 977 203	131 993 158	249 713	631 307 369
Tilikauden voitto	152 988 859	16 412 171	5 063 321	83 666	174 548 017
Osuus lv:sta	35 %	28 %	4 %	34 %	28 %
Tilikauden tulos tappiollinen (lkm)	912	50	227	3	1 192
Palkat	14 412 499	11 807 304	46 523 679	3 640	72 747 122
Vähennyskelpoiset kulut	256 725 415	42 793 092	128 951 745	127 964	428 675 196
Osuus lv:sta	58 %	74 %	98 %	141 %	68 %
Rahoituskulut	1 761 209	311 817	804 699	397	2 878 122

Vuoden 2010 liikevaihtotieto löytyy 10 820:lta parturi-kampaamoalan ja 3 010:lta kauneudenhoitoalan yritykseltä. Kummallakin toimialalla lähes 95 prosentilla yrityksistä liikevaihto on alle 100 000 euroa ja jopa kolmanneksella toiminnan volyyymi on alle 20 000 euroa. Keskisuuria (liikevaihto 10–50 milj. euroa) ja suuria yrityksiä (liikevaihto yli 50 milj. euroa) toimialoilla ei ole lainkaan. Alla olevassa taulukossa on havainnollistettu yritysten jakautuminen eri kokoluokkiin liikevaihdon mukaan.

Taulukko 2. Liikevaihtoluokittelu 2010, toimivat (lähde: Verohallinto 2/2012).

Liikevaihto	Parturi-kampaamot		Kauneudenhoitopalvelut		Yhteensä	
	lkm	osuus	lkm	osuus	lkm	osuus
1 Mikro	10 723	99 %	2 976	99 %	13 699	99 %
<20t€	2 899	27 %	1 401	47 %	4 300	31 %
20-40t€	4 286	40 %	818	27 %	5 104	37 %
40-100t€	3 116	29 %	600	20 %	3 716	27 %
100-300t€	422	4 %	157	5 %	579	4 %
2 Mini	94	1 %	32	1 %	126	1 %
3 Pieni	3	0 %	2	0 %	5	0 %
Yhteensä	10 820	100 %	3 010	100 %	13 830	100 %
6 Ei tietoa	1 463		1 296		2 759	
Yhteensä	12 283		4 306		16 589	

Liikevaihtoluokittelu:

1 Mikro < 300 000	2 Mini 300 000 - 2 000 000
3 Pieni 2 000 000 - 10 000 000	4 Keskisuuri 10 000 000 - 50 000 000
5 Suuri > 50 000 000	6 Ei tietoa

Yrityksiä, joilla ei ole verovuodelta 2010 liikevaihtotietoa (6 Ei tietoa), on molemmilla toimialoilla jonkin verran. Nämä yritykset ovat olleet kyseisenä vuonna Verohallinnon rekisterissä, mutta niillä ei välttämättä ole ollut todellista toimintaa tai niiden toiminnasta ei ole annettu veroilmoitusta. Lisäksi kyseiseen ryhmään kuuluvat sellaiset yritykset, joilla ei ole päättynyttä tilikautta vuonna 2010.

Häiriöt verovelvoitteiden hoitamisessa

Parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalalla arvioverotettujen yritysten määrä on melko pieni. Esimerkiksi vain noin prosentille yrityksistä on tehty arvonlisäveroarvioita vuonna 2010. Myös työnantajamaksujen arvioverotuspäätöksiä on hyvin vähän ja syynä tähän lienee se, että yrityksistä vain pieni osa on työnantajarekisterissä. Tuloverotusarvioita on hieman enemmän kuin muita arvioita ja määrä näyttäisi olevan kasvussa.

Helmikuussa 2012 oli kaikkiaan 16 589 parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalalla toimivaa yritystä. Tästä joukosta 13 prosentilla oli verovelkaa keskimäärin noin 6 500 euroa ja velan mediaani oli vain noin 1 300 euroa toimialojen kokonaisverovelan ollessa noin 13,1 milj. euroa. Velan määrä on siis suurimmassa osassa yrityksiä kohtuullisen pieni. Verovelka alkaa kertyä, kun yritykselle tulee vaikeuksia suoriutua verovelvoitteistaan tai kun yritys ei arvioverotuspäätöksen jälkeen suorita määrättyä veroa.

Toimialojen yrityksiin kohdistuneet verotarkastukset

Verohallinnon tekemän perusvalvonnan ohella noin 0,5 prosenttiin toimialojen yrityksistä on kohdistunut vuosina 2003–2011 erityisvalvonnan toimenpiteitä. Yhteensä verotarkastettuja yrityksiä on ollut 92 parturi-kampaamoalalla ja 30 kauneudenhoitoalalla. Verotarkastuksen syyksi on merkitty useimmiten ensimmäinen verotarkastus tai toimialavalintaan perustuva verotarkastus. Jonkin verran tarkastuksia on tehty ilmiäntöjen perusteella erityisesti parturi-kampaamoalalla.

Toimialojen yrityksiin kohdistuneet verotarkastukset ovat olleet tuloksellisia harmaan talouden torjunnan kannalta. Melkein puolessa tapauksista tarkastus on tilastoitunut harmaan talouden tarkastukseksi keskimääräisen verotusesityksen ollessa 13 300 euroa. Määrä on kohtuullisen suuri verrattuna toimialojen toimivien yritysten liikevaihtoon, joka on lähes joka kolmannella yrityksellä ollut alle 20 000 euroa.

Muita verotarkastuksen perusteella tehtyjä havaintoja ovat olleet kirjanpidon epäluotettavuus (18 prosenttia) tai puuttuminen kokonaan (5 prosenttia). Pimeitä työntekijöitä oli ainoastaan yhdessä kampaamoalan tarkastuskohteessa.

Tehtyjen verotarkastusten perusteella näyttäisi siltä, harmaan talouden harjoittamisen riski on erityisen suurta parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalalla. Kun ko. aloja verrataan muihin ns. perinteisiin korkean riskin aloihin, kuten esimerkiksi rakennus- ja ravintola-alan, voidaan kuitenkin todeta, että selvityksessä olleilla aloilla toiminnan laajuus ei ole aivan yhtä suurta. Näin ollen myös harmaan talouden toiminta jää euromääräisesti näitä toimialoja pienemmäksi.

Kehitysehdotukset harmaan talouden torjuntaan toimialoilla

Harmaan talouden selvitysyksikkö arvioi, että parturi-kampaamo- ja kauneudenhoitoalan harmaan talouden torjuntaa tehostavia toimenpiteitä olisivat tyyppihyväksytyjen kassakoneiden käyttöönotto ja pakollisen kuitinantovelvollisuuden säätäminen sekä kuluttajien ja ammatinharjoittajien valistukseen panostaminen.

Asiantuntijakirjoitus perustuu Harmaan talouden selvitysyksikön ilmiöselvitykseen 7/2012. Lisätiedot ja materiaalitilaukset htsy@vero.fi

Lisätietoja medially:

Johtaja Janne Marttinen, puh: 020 612 6066

Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh: 020 612 6070